

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino, vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom

za celo leto 3 gld. — kr.

„ pol leta „ 60 „

„ četrt leta — „ 80 „

Naročnina se pošilja
opravništvu v škofjsk.
poslopju (Bischofhof.)

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste

prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr.; dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Težave kmetskega stanu v liberalni dobi.

(Knez Alojzij Liechtenstein.)

I. Pri shodu avstrijskih katoličanov je knez Alojzij Liechtenstein o socijalnem prašanju sledeče spregovoril: „Novošegna izomika ali civilizacija ni umila doseči ne prave krasote, ne čiste svetlobe pa tudi ne svetovladne moči in trpežnosti pri državnih napravah, kakoršno po pravici občudujemo na nje predpodobi, na paganski izomiki cesarskega Rima. Le v enem oziru, v neverstvu, je prekosila stari Rim, odbivša ork (paganski pekel) in elizij (pag. nebesa) in zatajivši sleherni misel na kazen ali plačilo v unem svetu. Paradizu in peklju, hrepenenju po nebesih, strahu pred peklom je dala slovo, a ž njimi zgubila tudi vsak moralichen nagib za človeške občutke, misli, djanja in postave. Postava njej je sedaj to, kar mogoče ne žoče; hudo je to, če revež od mogočnega sklenjeno postavu prelomi, dobro pa to, če trapeži ovo postavu natančno spolnujejo, prebrisanci pa se njej varno umikajo. Prva naloga in skrb človeškemu duhu po novšegni, liberalni omiki je: divji lov za dobičkom. Tukaj na zemlji si hočejo nebesa z denarjem ustvoriti, polna zemeljskih sladnosti; na duševno veselje v pravih nebesih unkray groba ne verujejo in ne marajo več. Zato si pa tudi ne prizadevajo dalje, da bi si jih po krepostnem in dobrih del bogatem življenju zaslužili. Ali božja previdnost, ki nad nami čuje, če tudi ne verujemo na njo, sedaj vse tako naravnava, da si ljudje zraven nebes tudi pekel na ta svet predstavljajo; in ta pozemeljski pekel ni veliko menje mučiven, obupen in poln trpljenja, kakor je pekel, katerega jim je poprej sv. vera pred oči postavljala. Božja previdnost namreč človeške razmere sedaj tako vravnava, da se večina ljudi nahaja v britki revščini; vsa spehana je od presilnega dela; obupna, zaničevana in zanemarjena trpi peklenške muke celo življenje v pričo nedosegljivih njej sladnosti, katere manjše pa srečnejše število bogatcev uživa. Ali tudi ti, ki v rokah držijo bogastvo, ključ do vseh pozemeljskih sladnosti, imajo svoj pekel; ne-

prenehoma se morajo tresti strahu, da jim nagrabljenih denarjev ne izderó.

Zavist in črt siromakov jim stoji vedno in grozivo pred očmi, kakor oster meč nad glavami, kakor smodnika poln podkop pod nogami. Strah, da se nebi siromaki nad bogatce vzdignili, jim sedi kot pošast na bogati mizi, stoji kot berič na pragu. Božja previdnost je uravnala, da neverni svet težko težijo žalostni mrakovje vednega strahu in da te pa te grozno zasvetijo žrjavice krvavih puntarij: sploh na razkristijanjene narode je planilo socijalno prašanje, pekel na zemlji, da bi se vsaj po groznih nesrečah spametovali in h Kristusu povrnoli nazaj!

Socijalno prašanje, t. j. prašanje o razmeri bogastva do siromaštva — je v tesni zvezi z verskim in zlasti verni katoličani moramo vso svojo pozornost na njo obrniti. Ako to vrlo storimo, tedaj smo slobodno prepričani, da bo že najbližnja prihodnost naša! Bilo je l. 1875. ko je kat. polit. društvo spodnje-avstrijsko sprejelo resolucijo, ki na to meri, javno izreči, da se socijalno prašanje srečno rešiti da le, če bodo zanaprej posamezni stanovi v svojih lastnih zadevah sami za se postavle sklepali, tedaj kmet za svoje kmetske razmere, rokodelce za svoje rokodelske potrebe, trgovec v kupčijskih rečeh itd. — se vé da pod posredovanjem in uravnavanjem krščanske države. Tej resoluciji so pritrdili skoro vsi katoliški listi, domači in tuji, in mnogo kat. pol. društev. Nihče izmed katoličanov se ni upiral, nihče z čem zdatnim ugovarjal. Iz tega sklepam, da smo katoličani v tej važni reči bistveno enih misli, čeravno si djansko izpeljavo morebiti vsak drugače mislimo. Jaz bodem dnes izpovedal svoje misli ter skušal narisati in pokazati postave, katere bi si naj posamezni stanovi o svojem času skušali dati. To ni prezgodaj! Posamezne vrste prebivalstva, koje sedaj liberalna sistema izsesava, so že pred zavladanjem liberalizma po stotinletnem birokratičnem jerobstvu bile odvajene vsakemu samoupravištvu; in če tudi sedaj zaupanje na liberalno gospodarstvo zgublajo, si vendar ne vedó ne svetovati, ne pomagati. Sr-

dijo se nad liberalnim črevljarjem, toda prav povedati, kde jih črevelj tišči, tega še ne vedó. Zato jim pa moramo pomagati mi in jim razložiti in sicer naslanjajoči se na zgodovino, narodno gospodarstvo in statistiko. Vendar jaz bodem govoril in ozir jemal le na 3, toda najvažnije, ker pride-lovalne, stanove: na kmete, na rokodelce in težake (delavce). Ti skup so večina prebivalstva, v njih tiči jedro socijalnega prašanja. Pred vsem bodem naštel nadloge, katere jih sedaj težijo, potem pa navel pomočke, s katerimi si zamorejo pomagati!

(Dalje prih.)

Resolucije ali sklepi

splošnega shoda avstrijskih katoličanov na Dunaju
meseca maja 1877.

C. Časništvo.

I. Shod katoličanov jemlje z veliko zadovoljnostjo na znanje razvitek in razširjenje katoliških časnikov (novin ali lisov) v posameznih kraljestvih in deželah cesarstva. Ob enem pa tudi priznava potrebo vsaj enega velikega katoliškega lista v Avstriji, kateri bi poklicu avstrijskega katoliškega časništva, nalogo posameznih deželnih novin presegajočemu, ustrezal ter si priboril spoštovano mesto med velikimi katoliškimi listi Evrope. Ta veliki list bi naj bil v vedni zvezi z katoliškimi novinami v kraljestvih in deželah.

II. Shod katoličanov spodbuja sedanje katoliške liste, naj trdno, kakor do sedaj stojijo za krščansko pravico ter nepremakljivo branijo resnico v smislu nezmotljive učilne oblasti sv. Cerkve.

III. Shod katoličanov čestita utemeljiteljem in dobrotnikom katoliških časnikov v avstrijskih kraljestvih in deželah zarad stanovitnosti, s katero se borijo proti neugodnim razmeram, ter jih živahno spodbuja k vstrajnosti v njihovih prizadevanjih. Isto tako izreka shod katoličanov hvaležno priznanje tistim, ki so si do sedaj sredi težavnih razmer prizadevali, potrebi po velikem listu, kolikor jim je bilo mogoče, ustrezati. Shod katoličanov priporoča najkrepkejšo podpiranje katoliškega časništva v omenjenem dvojnem oziru.

IV. Shod katoličanov priznava, da so katoliški kristijani dolžni, vsak po svojem poklicu, zmožnostih in premoženju delovati za obstanek, razvitek in blagonosen uspeh katoliških časnikov. Podpiranje katoliških listov se naj posebno vrši z dopisi, večjimi sestavki, nabiranjem udov za kat. tiskovna društva, z snovanjem knjižnic za katol. ljudstvo.

V. Shod katoličanov jemlje z veliko zadovoljnostjo na znanje obstanek društev, katera imajo nalogo, izdavat in širiti dobre tiskovine, ter izjavlja živahno željo, naj bi se taka društva osnovala po vseh kraljestvih in deželah. Shod katoličanov priporoča vsem takim društvom še celo posebič izdavanje in širjenje kolendarjev za ljudstvo, kakor se to že po večih kraljestvih in deželah cesarstva z hvalevrednim in največjim uspehom

godi. Shod katoličanov izreka še naposled željo, naj bi vsak, kateri se katoliškej stranki prišteva, spoznal, da je pri svoji vesti dolžen, katoliške liste, kolikor mu je le mogoče, širiti.

D. Društvenske zadeve.

I. Splošni shod katoličanov je se po danih mu poročilih prepričal, da katoliška-politična društva po vseh kraljestvih in deželah — deželna in krajna — brez izjeme po svojem delovanju kažejo zvesto udanost do sv. katoliške Cerkve, do sv. očeta in do prečestitega škofovstva, kot društva zvestih katoličanov;

da nepremakljivo v srcih gojijo ljubezen in zvestobo do svetlega cesarja Franca Jožefa I. in njegove preuzvišene hiše;

da brez ozira na razlike rodú in jezika kot sobrate priznavajo, ljubijo in častijo vse narode cele avstrijske domovine, katerih združenje pod žezlom slavne hiše habsburg-lotrinske, kakor tudi njihova zvestoba, je naše cesarstvo veliko in častitljivo storilo;

da so si, kolikor jim je bilo dano, prizadevala v javnem življenju delovati za dobre volitve v državni zbor, v deželne zbore in v srenjske zastope;

da so se, kolikor jim je bilo mogoče, trudili za zboljšanje socijalnih razmer;

da so vse to namerjavala in storila skoz in skoz iz domoljubnega namena, z velikimi žrtvami na času, denarjih in močeh, pogosto omejena na malo število delavnih domačih močij in vkljub za njihove društvene razmere težavnim časom; in konečno, da so brez strahu pred ljudmi in v spodbudo in zgled plašljivim in malomarnim katoličanom očitno svojo vero izpovedovala.

II. 1. Shod katoličanov priporoča vsem katol. pol. društvom, naj odberó izmed sebe posebne odseke (sekcije) za volitvenske, pravne, tiskovne in šolske zadeve z tem namenom, da zamorejo katoliškemu prebivalstvu svojega okrožja v takih težavnih slučajih prav svetovati.

2. Kat. pol. društvom se priporoča, naj skrbijo za izpeljavo sklepov shoda katoličanov glede časništva in šole.

3. Kat. pol. društvom se priporoča, naj pri volitvah v državni zbor, za deželne zbore, posebno pa za srenjske zastope delujejo za volitev krščanskih in konservativnih mož.

4. Kat. pol. društvom se najsilnejše priporoča, naj po vseh postavno pripuščenih sredstvih podučevanja širijo razumevanje važnih prašanj iz katoliškega stališča, da katoliško razumevanje ovih prašanj namesto sedanjega liberalnega povsod zavlada.

Gospodarske stvari.

Podlasica preganja in pokončuje marljivo miši.

M. Večji del živali ropa in mori le, dokler so lačne. Brž, ko so site, se vležejo in zaspijo. Tako

lovijo od naših znanih roparic lisica, jež, dihur, navadna kuna, kanja in sove le iz gladi, kakor tudi navadne vjede, vrane in srake ali vranjke. Zlata kuna pa, žlahtni sokol, podlasica in včasih tudi mačka nekerikrat tudi iz samega veselja do moritve. O žlahtnem sokolu je to obče znano. Zlata kuna, naj je še tako sita, gre še vedno za lovom. Ona mori brez usmiljenja popolnoma sita vsako žival, do ktere more in ktero more. Vendar jo pa v tem po raznih skušnjah podlasica daleč prekosi. Ona je najhujši krvolok in gledé pokončevanja miši neprecenljive koristi. Pred nekaterimi leti, tako pripoveduje skušen, umen kmetovavec, sem si dal škedenj pred žetvijo čistiti; našla se je neštevilna množina miši v njem. Po naključbi sem imel podlasico pri rokah. Vzel sem velik kotel z visokim locnom, ga dal v škedenj prinesiti in polovljene miši žive v ta kotel pometati. Ko bi trenil, bilo je teh škodljivk prek 80 v kotlu. Vse sem ukazal h krati podlasici žive vreči. Ta pa ne brigaje se za ljudi, ki so okoli stali, se spravi nad miši in mori dokler se je miš le ganila. Vkazal sem še miši naloviti in jih zopet podlasici vreči. Pa tudi te je do zadnje pomorila. Vzel sem zdaj podlasico in jo v škedenj prenesel, ljudi odpravil in podlasico izpustil, da je mogla prosto po škedenju sem ter tje letati. Nekoliko dni sem ukazal škedenj še nadalje čistiti in našel sem le prav malo več živih miši, pač pa cele kupe pomorjenih. Podlasica pa je še švigala vesela iz luknje v luknjo, izpod plasti v plast v jasni dokaz, da je še vedno marljivo miši preganjala in lovila.

Neobhodno potrebne reči za vspešno bučelorejo. Poglavitne potrebe vspešne bučeloreje so bučelar, panj, kraj in vreme. Bučelar mora vedeti, kako mora z bučelami ravnati in veselje in ljubezen do malih živalic imeti. Panj mora biti kolikor mogoče priprosto napravljen z gibljivimi satniki. Bučele morajo imeti tam svoj ulnjak, kjer dosti strdenih rastlin okoli samih od sebe raste. Največ pa je od vremena odvisno. Najboljši bučelorejec z najumnejšim panjem v kraju, kjer je obilno paše, ne bode z bučelarstvom si voljenega soka zaslužil, ako mu vreme ne ugaja.

Velik sejem za zrnje in vino napravi Zalavarska županija v Veliki Kaniži na Ogerskem 23. avgusta t. l. Sejem se bo pričel z 9 uro do, poldné in skončal z 5 uro popoldné. Vstopnina za osebo bo stala 1 fl. Priprave se delajo velike!

Sejmovi 23. julija: Ivnik, sv. Helena, sv. Mohor, Orešje, sv. Magdalena v Mariboru; **25. jul.** Slov. Bistrica, Svetince, Šetale, Žavec, Kozje; **26. julija:** Frauheim, Teharje, sveti Križ pri Ljutomeru.

Dopisi.

Iz Maribora. (Kat. pol. društvo) je 15. jul. imelo svoj občni zbor po precejšnjem prenehanju. Tak zbor je katoliškemu domoljubu v tem res gledé naše znotranje politike dolgočasnem času prava tolažba in spodbuda k vstrajnosti. Odbrani govorniki so svojim više 130 poslušalcem iz srca do src govorili, zlasti prečestiti kanonik g. Kosar. Sl. govornik, domoljub, narodnjak in veselje lavantinske duhovščine, je v 1³/₄ ure dolgem govoru resolucije shoda katoličanov, katerega se je bil sam udeležil, tako živahno, navdušeno pa tudi poljudno, z zgledi iz naših domačih razmer pojasneno, razlagal, da so vsi navzoči kakor eden mož vstali in resolucije sprejeli. Nemški je govoril potem inženir Simetinger iz Gradca in sicer o 50letnici Pija IX. in o svoji audijenci pri sv. očetu. Blagemu moževi se je pri vsaki besedi poznalo globoko versko prepričanje, velika ljubezen do sv. Cerkve in otroška udanost do sv. očeta, kateri so ga nedavno počastili z redom sv. Gregorija. Poslednji govornik č. g. Flek, stolni vikarij, nam je v dobro pripravljeni in z krepkimi misli in opombami izvrstno olepšani slovenski besedi pripovedoval svoje romanje k 50letnici sv. očeta. Navzoči so ga do konca poslušali z velikim zanimanjem in se mu za trud z živahnim priznanjem zahvalili. Bog plati vsem govornikom, ki se v tem času duševne nemarnosti, podlosti in sramotne strahopetnosti niso ustrašili očitno potegevat se za katoliško resnico in pravico! Resolucije pa in govore shoda katoličanov na Dunaju, koje sedaj „Sl. G.“ priobčuje in jih bo naposled v posebni knjižici izdal, priporočamo srčnim strahopetnim ne Slovincem v resno prevdaranje. Resolucije in govori so načrt vojske, ki bo razkristijanjenju narodov pot zastavila, liberalizem zrušila in katoliškim načelom v javnem življenju zopet do veljave pomagala!

Od sv. Duha pri Lučanah. Tukaj imajo slovenska dekleta navado med Nemce v službo zahajati, da bi se kaj nemški naučila. Toda zraven paz nemških besed naučijo in navadijo se slabega obnašanja in pridejo z hudimi nasledki ničvrednega življenja nesrečna domu na Slovensko. Tako se je zgodilo tudi Mariji Krenčnikovi. Na den sv. Petra in Pavla je porodila fantiča in ga je brž sama umorila in na pašniku pokopala. Za zločinstvo zraven vsevedočega Boga nihče drug ni vedel, nego ona in njena mati. Toda hudobija ni ostala dolgo zakrita. Pretečeni četrtek 5. jul. pride žandar in nekaj izvé ter začne kmalu preiskavati. Izvedel je vse še tisto večer, tudi to, da je Marija Krenčnik hotla tudi svoje prvo dete umoriti, kar so pa drugi še o pravem času zaznali in zabranili. V soboto potem je prišla komisija iz Maribora ter je hudodelnico odgnala v zapor. Ničvredno ženstvo ne kaže prav nič kesanja; tako je sprideno. V nedeljo 8. julija smo na Peči in na Golici videli vse belo snega, ki je daleč visoke gore pokrnil. Češenj imamo pri nas veliko,

tudi hruške so polne, žita dobro kažejo in tudi sosedni nam vinogradi imajo obilo grozdja!

Iz Celja. (Črtice iz življenja † g. J. Škrte.) Pretečeni teden smo zemlji izročili truplo moža, ki zasluži, da mu v Slov. Gosp. postavi majhen spominek, namreč g. Škrta, župnik pri sv. Miklavžu nad Laškim trgom. Ranjki je bil rojen v Loki ob Savi; po izvrstno izvršenih študijah v Celju, Celovcu in pri sv. Andražu v labodski dolini je kaplanoval v Rajhenburgu, Žalcu in Vitanju, od koder so ga l. 1864 premestili za ravnatelja celjske glavne šole in spodnje realke. Ko so se l. 1869. vpeljale nove šolske postave ter se je Cerkev vzelo nadzorstvo nad ljudskimi šolami, takrat tudi g. Škrta ni bil več sposobna oseba, da bi še dalje bil ravnatelj glavne šole. „G. Škrta je sicer zmožen in moder ravnatelj“ si takrat lahko slišal po Celju govoriti; „toda otroke zamore le tak mož prav izrejevati, ki ima sam družino, ki je toraj oženjen, ki ima lastne otroke; tega pa duhovni ravnatelj nima — toraj proč z njim“. G. Škrta je bil tedaj zadnji duhovni ravnatelj celjske glavne šole. Toda ranjkemu ni bilo mar za čast; prizadeval si je le, na onem mestu, kamor ga je previdnost božja postavila, svojo dolžnost vestno izpolnovati. Bil je toraj tudi popolnoma zadovoljen in vesel, ko so mu podelili l. 1869. neznatno kuracijo pri sv. Miklavžu nad Laškim trgom. Kakor si je povsodi, kjer je poprejšnja leta pastiroval, hitro pričobil srca vernih Slovencev, tako tudi v svoji novi službi; Šmiklavščani so ga resnično spoštovali in ljubili kakor svojega skrbnega očeta. Pri njem so našli vsikdar pomoči v dušnih kakor telesnih potrebah. Ker je bil ranjki neizmerno prijazna in gostoljubna duša, ker mu posebno za denar nikdar ni bilo mar, so se jeli okrog njega pri sv. Miklavžu shajati gostje od blizu in daleč. Ko po letošnji veliki noči hirati začne, se je tudi povsod po slovenskem Štajerju neprenehoma popraševalo, kako se godi g. Škrti? mu je že kaj boljše? Upal je ranjki, zgubljeno zdravje zopet zadobiti v laških toplicah, kamor se je sredi mesca junija preselil — toda namesto zdravja je našel smrt. Onemoglega prepeljejo iz toplic v laško kaplanijo, kjer sta ga gg. kaplana varovala, kakor angelja. Tukaj ostane tudi do svoje smrti 8. julija. Kdo je v stanu, popisati neizmerno bridkost, ki se je polastila vseh njegovih faranov za modrega ljubeznivega in za vse dobro vnetega moža! Zato se je pa tudi k njegovemu pogrebu zbralo nad 30 duhovnikov od vseh strani sloven. Štajerja, od Savinje in Save, od Sotle, Dravinje in Drave. In še le Šmiklavščani! Kar jih je le lézti in se gibati moglo, so prišli 10. julija v Laški trg, zadnjo čast skazovat svojemu ljubljemeni župniku. Tudi posvetna oblast mu je poklonila svoje spoštovanje: bila sta pri pogrebu navzoča g. okrajni glavar celjski in g. okr. šolski nadzornik. Res škoda za zmožnega gospoda; toliko večja zguba, ker ravno dandanes potrebujemo

mного značajnih, zvestih, narodnih mož, dandanes, ko se hoče vse veri in narodu izneveriti, in se povsod sovražno nam tujstvo šopiri. Resnične in primerne so bile toraj besede, katere je brašlovski č. g. dekan v svoji genljivi nagrobnici za ranjkim izgovoril: „Ko bi božje nezapopadljive previdnosti in modrosti ne častil in se ji ne uklanjal, bi Tebe o Gospod vprašal: zakaj si to storil? zakaj si nam milega tovarša, zvestega prijatelja, odličnega narodnjaka, tako skrbnega dušnega pastirja odvezl? Po končani cerkveni slovesnosti v laški nadžupnijski cerkvi smo spremljali truplo ranjkega še preko savinjskega mosta. In kakor so nekdanj Izraelčani po odhodu iz Egipta kosti svojega očaka Jožefa seboj nesli v obljubljeni deželo; tako so storili tudi Šmiklavščani s telesnimi ostanki svojega ljubljeneega očeta Jožefa Škrte; odpeljali so njegovo telo k sv. Miklavžu ter na njegovem grobu dolgo v noč žalovali in molili. Njegov spomin pa naj živi ne samo pri Šmiklavščanih in pri njihovih otrocih; temveč po celi lavantinski škofiji na veke! Večni mir blagemu možu!

Iz Vuhreda. Da bi nekateri iz šole celo vse krščansko podučevanje radi odpravili, se kaže od dneva do dneva jasneje. Dne 2. julija je okrajni šolski ogleda g. Blaž Ambrožič v Vuhredu šole obiskal. Izpraševalo se je, se vé da skrivši. Pa čuditi se moramo temu ogledu! Preden Vuhred zapusti, pokliče v krčmo krajnega šolskega nadzornika Janeza Pahernika, ter mu očita njegovo krščansko vedenje, rekoč: „Vam je vera preveč pri sreč, Sie halten zu viel auf die Religion. Brž ko ne bi g. B. Ambrožič rad videl, da bi sedanji krajni šolski ogleda ravno taki spoštovalec (?) svete vere bil, kakor njegov prednik J. U. ali pa, kakor je g. učitelj K. R., ki je hotel imeti, naj bi šolarji ne pozdravljali više z krščanskim pozdravilom: „Hvaljen bodi Jezus Kristus.“ Ob enem je g. B. Ambrožič krajnemu šolskemu ogledu zaukazal, da mora konec šolskega leta šolarjem darove deliti. No glejte jo liberalno doslednost. Prej so na vse grlo kričali, da se pridni šolarji ne smejo obdarovati, sedaj pa celo ukazujejo, darove deliti. Pritožil se je tudi g. B. A. g. krajnemu šolskemu ogledu, da ima g. učitelj samo 25 učnih ur na teden. G. okrajni šolski ogleda bi vendar le moral vedeti, da, kdor hoče uspešno podučevati, mora za svoj poklic ves vnet biti. G. učitelj K. R. ima le preveč učnih ur, kajti med šolo šolarje okoli pošilja itd.

Iz Konjic. (25 letnica družbe sv. Mohora). Občni zbor kat. pol. društva v Konjicah dne 10. junija je bil društvenemu odboru naročil poskrbeti, da bode tudi naše društvo primerno slavilo 25. obletnico ustanovitvenja družbe sv. Mohora v Celovcu. V ta namen je naš društveni odbor sestavil adresso ali pismo do odbora družbe sv. Mohora, v katerem brez ovinkov pripoznava, da je sedanji odbor, kakor slavna Mohorska družba vsaki čas — „držec se nepremakljivo načel svojega ustanovitelja, nepozabljivega škofa Antona Slomšeka“ —

svojo prevažno nalogo vseskozi previdno in častno zvrševal, ter si v literarni zgodovini Slovencev neminljiv spominek postavil“. — Ta veseli spomin se je pa tudi vnanje slovesno obhajal. Preč. gospod dekan so letošnji pastirski shod v veliko veselje duhovnikov cele dekanije sklicali na god sv. Mohora. Večina duhovnikov udeležila se je pete sv. meše, katero so ob 8. preč. gosp. dekan z asistencijo služili — Bogu v zahvalo za obilne dobrote, katere je v 25 letih po družbi sv. Mohora Slovincem delil — pa tudi Boga prosila, da bi to družbo še za naprej blagoslovil. Konjiška dekleta so si pa prizadevala to slovesnost z svojim vbranim petjem po vsi moči povikševati. Po dokončanem pastirskem posvetovanju bil je skupni obed. Zbrani so se pred vsem spominjali družbe sv. Mohora, zagotovili njo po telegrafu vzajemne ljubezni, hvaležnosti in udanosti. Bog ohrani, Bog blagoslovi družbo sv. Mohora!

Iz Podjunske doline. (Grožno zločinstvo.) Nedavno je revnih stanovnikov v št. Danijelski fari 12letna hčer kozo pasla nekoliko daleč od bajte. Naglo plane nad njo Raidelnov sin, Matija Lušnik iz Pliberga, in jo grožno usmrti. Porezal njej je roke in noge, truplo razparal, srce izvzel. Stariši so še le po 7dnevnem iskanju nekaj delov svojega otroka našli v lisičjo luknjo zamašenih; telo je bilo že polno mrčesov in muh. Žalost starišev je nepopisljiva. Pobrli so hčérine ude, le ene noge še niso mogli najti. Zločinec je zdravnišk mazač in velja pri nevednih ljudeh za čarovnika. Torej rečejo, da si je po tem ubijstvu hotel nekaj čarovnih vračil pripraviti. Človek je 22 let star in se tudi vojaščini odteguje. Sodnija ga je že zaprla. — Dobrolski žandar, po imenu Koručar, se je nedavno moral z močnim potepinom trdno boriti, ko ga je hotel zgrabit. Capin se mu iztrga in zbeži, toda žandarjeva krogla ga zadene v bedro in tako je moral v luknjo, kder je že 11krat prebival zaradi raznih tatbin. Tatov imamo sedaj povsod, da je groza. — V Celovcu je nek dijak na realki dobil pri skušnji dvojko; to ga je tako razjezilo, da je šel na visoki farni zvonik, se iz njega prekupicnil in k priči mrtev obležal. Samomorivec je bil 17 let star.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Veliko veselja je sedaj med našimi turkoljubi, to pa iz večih uzrokov: prvič ker Rusom ne ide vse po sreči v Aziji, drugič, ker se Andrassy baje pogovarja o zvezi z Angleži proti Srbom, Grkom Italijanom in Rusom, ki vsi skup Turka raztrgati hočejo, in tretjič, ker so Slovenci na Kranjskem večino v deželnem zboru zgubili. No, bodi jim to veselje! Smo že veliko prestali, bomo še tudi to prebili, a Rusi si bodo že pomagali sami in sicer tako, da se bodo vsem turkoljubom lasje strahu in srda ježili. Sicer pa slišimo čedalje več grdih glasov o kranjskih volit-

vah. Tako n. pr. je v Tržiču eden volilec rekel: „jaz volim narodnega kandidata Stare-ta, tu pa položim 2 fl. z katerimi ste me podmitati hotli, da bi liberalnega nemčurja izvolil.“ — V Brnu na Moravskem so odprli prvo slovansko pripravništvo za izučevanje slovanskih učiteljev. — Ustavoverci so že začeli gibati se po vseh 10 deželah, katere bodo jeseni imele voliti nove poslance v deželne zbore. Tudi nemškutarji mariborskega okraja so se v kazini povohnili in res Seidla zopet postavili za kandidata in njemu na stran posadili ces. kralj. uradnika, da bi ga ta za seboj potegnil. Sami torej vidijo, da je njihov Seidl podoben od krogelj poškodovanemu turškemu monitorju, ki se ne more več sam prav gibati in ga mora druga ladija za seboj vlačiti. Slovenci se nobenega ne strašimo! Naj le kandidirata! — Hrvatski sabor bo začel zborovati 13. ali 18. avgusta.

Vnanje države. Nemški cesar Viljelm in Bismark si nista dobra tako, kakor poprej. Ošabnost Bismarkova je cesarja razžalila. Bismark tudi neki Rusom kljubuje, cesar pa te močno podpira. Ko bi te podpore ne bilo, davno bi že Angleži in bržčas tudi Magjari začeli boj proti Rusiji! Bavarci, ki so pomagali nemško cesarstvo snovati, čutijo sedaj pri dačah, kako pametno da so takrat ravnali; samo za vojaške potrebe plačujejo sedaj 42 milijonov; prej je 6 milijonov bilo dosti. Nemški katoličani so zgubili močnega zagovornika škofa mongunškega Em. Ketteler-ja. Mož je bil husar, uradnik, kaplan, župnik, prošt in 27 let škof. Veliko in temeljito je pisal o socijalnem prašanju. — Francoska vlada je začela frajmavrerje preganjati, ker preveč rogovilijo; volitve so razpisane na 14. oktober. Italijani dobijo sedaj tudi brezverske šole, v katere bodo stariši prisiljeni svoje otroke pošiljati. — Kardinal de Angelis je umrl in je vsled tega kardinal Švarcenberg najstarejši kardinal-duhovnik. Anglež je Turkom pomoči obetal, če bo Rus šel črez Prut, pa ni ostal mož beseda; potem, če bo Rus prestopil Donavo; Anglež se ni ganil; naposled če prekorači Balkan; Anglež ne stori nič in odlaga rekoč: če bo Rus hotel v Carigrad vdreti. Tako zanesljivi so angleški kramarji. Grki so vzeli 40 milijonov posojila za vojne priprave. Srbi imajo zopet 24.000 mož redne vojne, 40.000 brambovcev prve in 20.000 druge vrste. Rumunska zveza z Rusijo je podpisana!

Ruski-rumunski-črnogorski-turški boj.

Dnes zamoremo samo veselo poročati iz bojišča. Balkan gora je v ruskih rokah, kakor tudi turška trdnjava Nikopolje. Povsod napreduje slovanska reč! Godilo se je pa tako! Veliki knez Nikolaj je do 5. julija črez Donavo spravil prvič pri Brajli 2 vojna oddelka, katera sta do sedaj srečno vzela vso Dobrudžo in turški tabor pri Medžiji, prekoračila Trajanov nasip, pretrgala tamšnjo železnico in za bežečimi Turki prodrla do Megalije na stezi v Varno in Prevadi; drugič pri

Zimnici 8 oddelkov — vsak šteje za vsem 40.000 mož — torej 320.000 mož. General Krüdener je od ondot krenol proti zapadu in 14. 15 in 16. julija napadal močno Nikopolje; po krvavi borbi je vdrl v mesto in zgodaj 16. julija se je Turk udal. Rusi so vjeli 2 paši in 6000 Turkov, 40 kanonov, 2 monitorja in mnogo streliva; k lepi zmagi sta tudi 2 rumunska regimenta z 3 baterijami pomagala. Trije vojni oddelki so pa od Zimnice marširali proti izhodu in so prodrli čez Jantro, čez Lom, pri Vetovi pretrgali železnico Ruščuk-Varnuovsko ter trdnjavo Ruščuk obkolili. General Radecki in jegov oddelek pa je urno prodiral naprej proti Balkan gori, 7. julija zasedel Trnovo, 9. jul. Gabrovo in 13. julija v jutro ob 6. uri je podgeneral Gurko prvi prekoračil slovito Balkangoro z 18 bataljoni ter naglo v lepe južne kraje lomastil naprej in še le pri Kandikioju razpršil prvih 300 Turkov ter 15. jul. vzel železniško postajo: Jeni-Sagra, 30 ur pred Drinopoljem, drugim glavnim mestom Turčije. Za temi prvimi Rusi draplje sedaj 55.000 mož čez Balkan-goro, katere Turki čisto nič niso branili. Kerim-paša teči z 120.000 Turki nekde med Šumlo in Razgradom. Rusi so mu torej že deloma za hrbtom in na straneh! Ali bo se z Rusi poskusil v resni bitki ali bo se zaprl v trdnjave, ali se umaknil nazaj, to se mora v kratkem pokazati. V Albaniji so Turki le v Spušu, Podgorici in Skadarju pustili nekaj vojakov in mnogo ranjencev, vse drugo ženejo naglo proti Balkanu in v Carigrad. Črnogorci bodo tedaj udarili v turške dežele. Pero-Pejović je zadnje Turke, ki so od črnogorske meje marširali v Niš, na reki Tari došel, zgrabil, potolkel in brž 6 turških vasi črnogorskemu knezu podvrgel. Despotović je v Bosniji z 3000 vstaši 4 turške vasi požgal in vso živino odgnal. V Aziji stoji general Melikov z 40.000 moži v Zajskem taboru in pričakuje čez Hvalinsko morje 20.000 mož pomoči in hoče potem Muktar-pašo zopet zgrabit, ki je sedaj v Karsu. General Terguzakov je 5. julija na rusko zemljo 3000 bežečih rodbin spravil, potem pa 8. julija naglo udaril na Kurde, ki so rusko posadko v Bajasidu 23 dni napadali, jih razpršil in posadko rešil. Rešeni Rusi so bili sila izstradani in boleni namreč 4 generali, 26 oficirjev in 1587 vojakov. Bajasid je ves razdjan in zasmrajen po mrličih, kojih nihče ne pokoplje. Rusi so šli čez mejo nazaj. V Kavkazu so vstali zoper Ruse prvič Abhazi, potem Osogeti, Čečenci Četmanci in Lezginjani. Proti jim zbirajo Rusi silno vojsko v Staropolju. Fazli-paša je od generala Alhozova bil tepen pri reki Ghirlandi.

Za poduk in kratek čas.

Črtice iz slovanskega bojišča v Aziji in Evropi.

VI. Veliki knez Nikolaj je svojemu bratu, uskemu carju, poslal prezanimivo ker natančno

in zanesljivo poročilo o napredovanju velike ruske vojne v Rumuniji od začetka vojske do prehoda čez Donavo. Slavni vojskovodja pravi: „24. aprila je ruska vojna začela prodirati v Rumunijo proti Donavi. Prve čete so morale naglo po železnici v Galac, Barboš in Brajlo, da so pred Turki zasele tamošnje važne železniške mostove, kar se je vse srečno izvršilo. Ostale trume so se peš valile naprej čez Jaš, Fokšani, Rimnik, Buzev v Bukurešt, Giurgevo; potem v Jura-Jalomico nasproti Hirsovi, v Kalaraš nasproti Silistriji, in v Oltenico nasproti Tuturkanu. Vojna sprava, težka artilerija, pontoni, mali parobrodi, barke z torpedi, strelivo in živež se je po železnici odvažalo, toda nenavadno počasno; rumunska železnica je veliko bolj slaba ter mučno vozi bolj kakor smo se bili že poprej bali. Hudi nalivi, velike povodnje so tudi močno ovirale brzo napredovanje. Vkljub temu so se vojaki, kateri so peš marširali, le za 2 ali 3 dni zakasnil, med tem, ko je dotična vojna sprava še le 2—3 tedne poznej za njimi po železnici došla. Vkljub tem zaprekam so vojni oddelki proti koncu maja vsi na odkazanih jim mestih stali pripravljeni za prelaz čez Donavo in je bil 6. junija za to nevarno početje že določen. Vendar to ni bilo mogoče. Donava je strašno narastla in daleč vse pobrežje globoko poplavlila in je potem le počasno odtekala; več časa je stala po 15 črevljev nad navadno višino vode. Treba je tedaj bilo z prelazem počakati. Med tem so se pridno delale konečne priprave. Štirje oddelki železnih pontonov so se po železnici prepeljali do Slatine in do Banjaša blizu Giurgeva; od Slatine so se po reki Aluti splavili blizu Donave pri Nikopolju, od Banjaša pa z konji zavlekli blizu Zimnice nasproti Sistovu. Jednako smo tudi parobrode in barke z torpedi spravljali deloma po Aluti, deloma na vozeh na odmenjeno jim mesto. Za prelaz sem odbral dve mesti, eno pri Brajli, drugo pod Nikopoljem. V Galacu in v Slatini so pionirji marljivo tesali in delali barke, ladije in pripravljali lesovino za mostove. Ob enem smo Donavo turškim monitorjem z torpedi zaprli, najprvije od Reni-ja do Hirsove. Tako je prešla polovica junija in Donava še vedno ni hotla znatno odtekati. Vendar dalje čakati tudi ni kazalo in tako sem prisiljen zapovedal generalu Cimermanu, naj skuša pri Brajli, od koder je lesen most že bil potegnut čez Donavo v Glečit, reko prekoračiti naj velja kaj velja. Donava je bila res močno napeta, tudi most in vas Glečit je bila poplavlila. Vkljub tem oviram je general Cimerman v noči od 22.—23. junija majora Šukova z 3000 Rusi na barkah in ladjicah srečno spravil na turško stran. Rusi so Turke zgrabili in v beg zapodili in v kratkih dnevih zaseli celo Dobrudžo do Trajanovega nasipa in prve turške železnice. Rusov je malo bilo usmrtnjenih ali ranjenih. Veliko težavniši je pa bil prehod na srednji Donavi. Tukaj so se urno vozili gor in dol turški monitorji; turški vojaki

so stražili noč in dan ter za vsakim človekom streljali, kateri se je Donavi približal. Vendar na posled so se stražanja močno naveličali in so postali menje opazni, kar nam je prehod mnogo polajšalo. Do 25. junija je bilo 5 oddelkov ruske vojne t. j. 150.000 mož zbranih v kotu med Giurdževom do Turna-Magurela in Donavo, toda od vode kake 2 uri proč. Tudi je kapitan Novikov do te dobé v Donavo spustil 12 parobrodčev z torpedi in 2 večja parobroda ter z pomočjo prvih pri Parapapi Donavo z torpedi tako zaprl, da si noben turških monitorjev iz Ruščuka dalje ni upal naprej. Jednako se mu je posrečilo Donavo pregraditi z torpedi nekoliko niže od Nikopolja, velika reka je bila tako kakih 8 ur daleč varna pred turškimi monitorji. To se je dovršilo 24. junija. Isti čas sem se jaz, samo od enega adjutanta in od generala Nepokošičkega spremljan, podal Donave ogledovat; nihče ni vedel, kam sem odjahal. Pri ogledovanju sem se prepričal, da reko prestopiti najbolj kaže pri Zimnici ter sem edino le generalu Radeckiju naročil, da mora v noči od 26.—27. junija pri Zimnici mahnoti črez Donavo. Ob enem sem po telegrafu ukazal, da se ima od 24. junija naprej Ruščuk in od 27. junija Nikopolje bombardirati, da bodo Turki bolj zmotenji. Bombardiranje se je res z strašnim uspehom takoj pričelo. Obe mesti ste pogoreli in mnogo turških baterij je bilo razbitih. Med tem je general Radecki v noči ob dveh poslal najprvle 60 kozakov z majorom Jolšinom v čolničkih črez Donavo; ta se je srečno prijel turške zemlje; kmalu je pritisnolo za njim 3000 vojakov z 12 kanoni ter so Turke, kateri so se med tem vzbudili, hrabro napali z bajonetom in vrgli nazaj. Pri tretjem prevodu sta se tudi generala Dragomirov in Rihter z mojim sinom Nikolajem vred prepeljala. Od sedaj sta 2 parobroda 500 pontonov, bark in flosov urno vlačila polne tje in prazne nazaj. Med tem pa je mnogo turških bataljonov od vseh strani privrelo na bojišče, a bilo je že prepozno. Naših je bilo preveč v Bolgarskem. Pri prelazu je od naših vojakov smrt storilo 9 oficirjev in 291 vojakov, ranjenih je bilo 22 oficirjev in 446 vojakov. Muogi so imeli po več ran, kar jasno popričuje, kako srdito da so se Turki branili, zvečinom skoro sami priletni ljudje, in kako junaško so naši napadali. Ob dveh popoldne so Turki odbežali in naši so vdrli v Sistov, kjer so bili od Bolgarov z neizmernim veseljem sprejeti. Veliko srečo smo imeli v noči 27., 28. in 29. junija, ko smo iz vode Alute v Donavo mimo turške trdnjave Nikopolja smuknili z 180 pontoni in 42 flosi tako, da so Turki vselej prepozno imenitno splavljanje zapazili. Z temi pontoni smo brzo napravili pri Zimnici most črez Donavo. Tako je bilo težavno delo prekoračenja Donave srečno dognano. Do denešnjega dne 30. junija sem 4 oddelke, t. j. 120.000 mož spravil v Bolgarijo.

Smešničar 29. Mestjan vpraša tovariša v kavarni: zakaj pa se v našem mestu možki tako redko ženijo? Tovariš mu odgovori: Temu so sedanje mestne gospe in gospice krive. Kajti o njih velja sedaj to, kar v sv. pismu o lilijah beremo: so kakor lilije na polju, ne šivljejo, ne predejo in vendar niti Salomon ni bil v svoji krasoti tako oblečen, kakor ena izmed teh.

Razne stvari.

(Štajerske ali koroške mescesnovine) ali religiozine 400—1100 kub. metrov kupi arsenalsko poveljništvo v Poli. Pismene ponudbe se lahko pošljejo do 6. sept. t. l. na: k. k. See-Arsenals-Commando in Pola.

(Edenajst šolskih služeb izpraznjenih) in sedaj razpisanih je v 3 okrajih namreč; v marnberškem slov. graškem in šoštanjanskem.

(Dr. Fr. Simončič) naš rojak v Gradcu je imenovan amanuensis na vsučiliščni knjižnici na Dunaju. Isto službo je imel nekdanj slavni Kopitar.

(Novo pokopališče za Maribor) se bo priredilo na zemljiščih kupljenih v Pobrežju, 14 oralov za 5350 fl. Maribor ima že dolga za 360,000 fl. znamenje, da mu pravi liberalci gospodarijo.

Dražbe III. 21. julija: Matija Lupša 350 fl. pri sv. Lenartu; 24. jul. Matija Sontič 3910 fl. v Stranica; 25. jul. Martin Golob v Statenbergu, Marija Grošek v Breznici, Jakob Polajžar v Statenbergu 500 fl. Jožef Hrenko v Vrbjem 3525 fl.; 27. jul. Juri Arlič v Šusemu; 28. jul. Vid Marinič na Cvenu 6268 fl. Andraš Vinkovič 4745 v Ljutomeru, Tomaž Kurnik na Drvanji 11.510 fl. Mataj Špragar 300 fl. v Konjicah.

Loterijsne številke:

V Trstu 14. julija 1877: 26 16 1 46 23.

V Lincu " " 33 11 39 15 31.

Prihodnje srečkanje: 28. julija 1877.

Hram na prodaj.

V Mariboru blizu železniškega kolodvora je majhen, pa mnogo najemščine dajajoč hram z prostornim dvoriščem in precej velikim močno hasnovitim vrtom na prodaj. Selo je prilično vsakovrstnemu podvzetju ali rokodelstvu. Cena je nizka.

Več pové g. Jož. Kadlik, javni agent v Mariboru, Webergass hiš. št. 5.

1—3

Prilično posestvo na prodaj.

Pet četrtik ure od Maribora blizu farne cerkve v obljudnem kraju se proda hiša z 3 sobami, kuhinjo, kletjo, hlevom, sadunosnikom in vrtom. Posestvice sodi za krčmo, kupčijo ali kakega penzioniranega gospoda. Več se izvé na mauti v graškem predmestju v Mariboru!

Vinski cvet (Weinessenz)

Na eno staro vedro čiste vode se vzame en kilo vinskega cveta, ki stane 3 fl. 50 kr. in dobro zdravo vino je gotovo.

Vinski cvet se dobi v Mariboru pri
M. Berdajsu.

Stanovanje

1—3

v stari makolski šoli, pripravno za kakega duhovnika v pokoju ali za kakega rokodelca, se daje z lahkimi pogoji v najem.

V novi šoli se pa oddaja lepa, prostorna vinska klet.

Natančneje pri krajnemu šolskemu svetu v Makolah!

Privatna trgovska šola g. Reša v Mariboru

se prične 1. oktobra t. l. Namen šole je: potrebam trgovskega stanu primereren poduk. Razpada v 2letna razreda in obsega sledeče predmete:

I. leto: nemški jezik, zemljepis, zgodovino, spoznavanje blaga, knjigovodstvo, kupčijsko dopisovanje, trgovinsko znanost, mejniško pravo, kupčijske postave, kupčijsko računanje, lepomis.

II. leto: nemški in francoski jezik, zemljepis, zgodovino, knjigovodstvo, kupčijsko dopisovanje, narodno gospodarstvo, zadeve pri bankah in borzah, mejniško pravo, kupčijske postave, kupčijsko računanje, lepomis.

Kot učenci se sprejemajo fanti, ki so ljudske šole dovršili. Pogodbe sprejetja pové

Peter Reš, ravnatelj.

Kaiserstrasse Nr. 4.

[1—3]

2—3]

M. SPAČEK-ova

obutalska zaloga v Mariboru, v gosposki ulici,
v Tauchmann-ovi hiši nasproti Pichs-ovej kavarni
priporočuje

razno obutalo za gospode, gospé in otroke
vse lastnega dela.

CENILNIK:

Čizmice ali štiflete za gospode.

Chagrin-usnje, enojni podplati	fl. 5.—
„ „ z kopicami	5.50
„ „ sežite	6.—
Telečje usnje, za lišpanje	5.—
„ „ z podplati iz Lipskega	5.50
Podvezanke z natezalom ali zapono	4.50

Čizmice ali štiflete za gospé.

Lasting-usnje, z privezo, visoke	fl. 3.80
Čizmice z natezalom in kopicami	4.50
Chagrin-usnje, z privezo	4.30
Čizmice z natezalom, na rom	4.50
Telečje usnje	5.50

Izrezljane nizke čizmice iz chagrin-usnja

ali iz jirhovine od divje kože in z

ugolunjenim usjem izšite	fl. 3.50
Jednake čizmice, pa iz lakiranega usnja	4.50
Nizke čizmice iz chagrin-usnja	2.40
„ „ iz lasting-usnja	2.30
Tiste pa bolj fine in z kokardami	2.70

Čizmice ali štiflete za otroke.

Čizmice za deklice	od fl. 2.50 do fl. 3.50
Detelje čizmice	„ „ —80 „ „ 1.30
Tiste pa z gumbicami	„ „ „ 1.50
Tiste pa z opetnicami	od fl. 1.30 do fl. 2.70
Čizmice za fantiče	„ „ 2.80 „ „ 4.—

Vsa tukaj neimenovana obutala izdelujem po vzeti meri, tudi sprejemam

vsakovrstna obutalska popravila.